

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

КОНЦЕРТИТЕ НА ГОЛЕМИЯ ОРКЕСТЪР НА РАДИО БЕРЛИН

Двата концерта на 28 и 29 т. м. на големия оркестър на Радио Берлин с диригент Роберт Ханел ни позволиха да се запознаем с един състав, чийто задачи и изпълнителско амплуа надхвърлят тези на обикновените симфоничен оркестър. Вероятно този широк диапазон и известна ориентация на състава към произведения на симфоничния джаз са наложили трактуването на изпълняваните произведения в един по-едър план и по-големи шрихи, без особено вникване и отношение към детайлите и прегантаното стилово очертаване на произведенията. Оттам известна неравностойност при извите на оркестъра.

Най-успешно в първата вечер и може би най-убедително беше поднесен решеният в съвременен план с енергична и изразителна оркестрова тъкан „Малък концерт за оркестър“ от немския композитор Зигфрид Матус. Маркар втората част да носи елементи от Прокофиевия стил и мелодика, участието на трите тромбона като откроява-

ща се солираща група беше успешно. Концертът изобилствуваше от ударни ефекти, съчетани със соло пиколо, арфа, пиано и келлофон. Непрекъснатият, в известна степен кинометатографично решен, симфоничен тонус очерта динамичното развитие на творбата.

Концертът за виолончело и оркестър № 1 от Шостакович, посветен на именития виолончелист Ростропович и изпълнен за първи път от него, принадлежи към творбите, в които изтъкнатият светски симфоник привнася нови елементи в текста на солиращия инструмент. Третирайки по един необичаен начин виолончеловата партия, Шостакович разширява неимоверно регистъра на използваемите изразни възможности на инструмента. Използуването на виолончелото в повечето случаи досега е било като лиричен инструмент, а в творбата на Шостакович то е съществено в драматичен аспект. Особено това проличава в изразителното, ярко съвременно изпълнение на каденцията, която под пръстите на уче-

ника на Ростропович Венцеслава Николов оживя в свободен, великолепно развит монолог на виолончелото, имащ важна функция и осъществяващ прехода към устремния, енергичен и оптимистичен финал. Николов ни поднесе по един категоричен и убедителен начин значителните по замисъл философски обобщения на концерта. Техническата лекота, виртуозитет и пеещ тон на Николов бяха използвани изцяло за разкриване съдър-

жанието на произведението. Съпроводът на оркестъра беше в рамките на приличното разчитане на партитурата, макар да не липсваха постижения в стиловата характеристика на концерта. В диалога с виолончелото успешно проявление отбеляза валдхорният, докато флейтата и пиколото изпълваха прекалено над оркестъра.

Трябва да съжаляваме, че една от най-известните и любими творби на класика на съветската музика С. Прокофиев не можа да получи своето истинско пресъздаване. Характерът на „Класическа симфония“ изиска по-ляло, почти моцартовска звучност, която беше заменена с доста масивна и темпово неадекватна интерпретация.

Непостигнат като осъществяване беше и „Концерт за оркестър“ от Димитър Тъпков. Вероятно специфичната българска метроритмична и ладово-мелодична особеност и не на последно място виртуозна детайлизация не са били успешно дешифрирани

и концертът прозвуча в суров и неизразителен вид.

По-успешно беше проявление на оркестъра и диригентът във втория концерт. Написаната по случай 50-годишнината от Септемврийско то въстание нова трета симфония „1923 година“ от Цветан Цветанов, в основата на която са залегнали силните и сурови образи на поемата на Гео Милев „Септември“, беше в центъра на

вниманието на оркестъра. Диригентът Роберт Ханел успя да постигне в общи линии мащабното изграждане на симфонията. Явно е, че едрите шрихи повече се удават на оркестъра. Най-вероятно и убедително беше изграждането на втората част и особено на третия дял, напомнящ пасакалия на рондообразната форма. Широкият линии, разкриващи народната мъка по загиналите в погрома народни синове, намериха вероятно си изграждане. Беше разкрита и изградена формата на финала на симфонията, който утвърждава вратата на поета в светлото бъдеще „Септември ще бъде май... земята ще бъде рай“...

В първата част на концерта имаше възможност да се срещнем и с изкуството на пианиста Зигфрид Щьокитг, лауреат на международни конкурси и професор в Берлинското висше музикално училище. Той осъществи с изряден пианизъм и усет за съвременно звучене Концерта за пиано и оркестър от съвременния немски композитор Герхард Титъл. Щьокитг музицираше без усилие, без излишна афектация и па-

тетика, постигайки съвременната изразителност на творбата, съпроводен успешно и органично от оркестъра. Би било интересно, ако имашме възможността да чуем този пианист в самостоятелен рецитал, където бихме могли да се запознаем с други страни от изпълнителския му талант.

Във втория дял на концерта чуваме изпълнението на две произведения, които ни позволиха да оценим и другата страна от амплуата на оркестъра. Известният „Ебони“ концерт от Игор Стравински за биг-банд състав и соло кларнет (солист Дитхелм Кюн) беше изпълнен почти до първообраза. Тук можахме да оценим проявите на саксофонната група, тромпетите и тромбоните. Характерните ритми на негърския блюз прозвучаха успешно. На пианото свирейки и дирижирайки беше Роберт Ханел.

Симфоничните танци из музикъла „Уестсайдска история“ от Л. Бърнстайн е творба, която явно е в репертоара на оркестъра. Тя беше поднесена с повече свобода и жанрова характеристика, която разкри възможностите на състава. Успешните проявления на соло валдхорна, соло флейта и на останалите изпълнители от дървената и медната духови групи и особено на црайха, чийто истинска звучност можахме да почувствуваме едва в тази творба.

Неравностойните проявление на Големия оркестър на Берлинското радио вероятно се дължат на не съвсем удачно подбрани за фестивален репертоар. Но това ни позволи да сравняваме постиженията на нашите симфонични състави и да оценим техните положителни страни, демонстрирани убедително и на Мартенските музикални дни.

Божидар ГАТЕВ